

Ulricehamns kommun
kommun@ulricehamn.se

2019-12-09
1 (20)
Dnr-SI 2019:6011

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Timmele
skola i Ulricehamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Timmele skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Timmele skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen anpassas så att alla elever stimuleras och utvecklas, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt se till att lärarna använder sig av olika metoder i arbetet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320 403 15. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6011) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn leder också det pedagogiska arbetet. Dock behöver rektorn leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete vilket inte görs vid tiden för granskningen. En viktig del av detta är att utveckla att uppföljningen av värdegrundsuppdraget i alla delar integreras i undervisningen. Nedan följer Skolinspektionens bedömning kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Detta görs genom en sammanställning av varje elevs kunskapsutveckling och ett pedagogiskt bokslut där diagnoser, utredningar och utmaningar i klasserna på skolan sammanställs. Skolenheten har också klasskonferenser som ger ytterligare möjlighet för lärare att diskutera resultat på grupp- och individnivå tillsammans med elevhälsan. På skolenheten används en digital lärplattform vilken bland annat används för att göra avstämningar av kunskapsresultat. Med hjälp av dessa underlag beslutar rektorn om resursfördelning i samråd med elevhälsan. Utvecklingsåtgärder har initierats utifrån analys av resultat och utvecklingsarbete är påbörjat. Dock har ännu inte de utvecklingsinsatser som pågår följts upp. Uppföljningen av utvecklingsinsatserna är under planering. Rektorn, lärare och elevhälsa beskriver de utvecklingsinsatser som görs på enheten; en webbaserad utbildning om språkstörning via Specialpedagogiska skolmyndigheten, en matematikutbildning för att utveckla undervisningen i matematik samt skolmodellen PALS som handlar om förhållningssätt, bemötande, konflikthantering.

Lärarna tycker att de har möjlighet att implementera arbetet i och med att alla går samma utbildning. Behoven som framkommit i rektorns analys styr innehållet i den schemalagda tiden för utvecklingsarbete som finns en gång i veckan. I granskningen framkommer att rektorns uppföljning av undervisningen och värdegrundsuppdraget kan förtydligas och fördjupas. Lärarna beskriver att rektorn inte har besökt undervisningen i så stor utsträckning som var planerat. Rektorn beskriver att hen inte hinner vara ute i klassrummen så ofta, men följer upp att utvecklingsinsatserna ger avtryck i undervisningen genom att läsa olika signaler såsom vad lärarna skriver på tavlan, om de har mål för lektionen och hur de möblerar klassrummen. Genom kortare ärenden i verksamheten inhämtar rektorn stämningen, beskriver hen. Andra sätt rektorn följer upp att utvecklingsinsatserna ger avtryck i undervisningen på är att lyssna in lärarnas resonemang och analyser samt att se över vilken litteratur och vilka läromedel lärarna köper in. Rektorn följer upp att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad med hjälp av klassrumsbesök och samtal med elever och lärare. Arbetet med värdegrund följs upp genom enkäter vilka görs i hela kommunen. Dock är dessa alltför övergripande för att kunna följa hur varje lärare gör. I nuläget följs det, enligt rektorn, inte upp hur värdegrundsuppdraget genomförs i klassrummen.

Gällande ledning och organisation visar granskningen att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka, säkerställer att kollegialt lärande ger avtryck i undervisningen, ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna samt att obehöriga lärare introduceras i arbetet. Det finns en tydlig mötesstruktur som innehåller pedagogiska forum och konferenser. I detta samarbetar lärarna också med en annan skola. Rektorn beskriver att hen leder det pedagogiska arbetet med hjälp av speciallärare och förstelärare. Förstelärare leder till exempel utvecklingsarbetet gällande språkstörning och specialläraren är instruktör i arbetet med PALS. Specialläraren är även arbetslagsledare. Med hjälp av hen styr rektorn arbetet i skolenhetens så kallade pedagogiska forum. Rektorn ger förutsättningar för det kollegiala lärandet genom dessa pedagogiska forum där lärarna ska samverka om utvecklingsprojekt. Lärarna beskriver att kollegialt lärande sker under konferenstid och i arbetet med utvecklingsområdena, men också i spontana samtal lärarna emellan. Om lärarna ser behov att mötas kring något ber de om tid för det och någon av dem håller sedan i mötet. Lärarna beskriver att de diskuterar värdegrund vid varje pedagogiskt forum och att de har en samsyn och är samspelta i det arbetet. De lyfter fram det kommunövergripande projektet PALS som en del i det arbetet. Även organisationen kring klass- och elevråd lyfts fram som en del av detta.

Rektorn försäkrar sig om att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen genom att till exempel göra kortare besök i undervisningen. Det är

dock inte alla lärare som har haft besök av rektorn i sina klasser och rektorn beskriver att hen inte hinner vara i klasserna i så hög utsträckning. Rektorn beskriver att hen följer upp genom att lyssna på lärarnas resonemang och genom att se över litteraturinköp. Lärarna beskriver som exempel på rektorns uppföljning att de på utvecklingssamtal med rektor har visat hur de arbetar med den digitala lärplattformen. Rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Lärarna beskriver att de har olika ansvarsområden och att dessa inventeras emellanåt så att rektorn vet hur uppdragen är fördelade. Rektorn deltar på lärarnas konferenser så mycket som möjligt. Obehöriga lärare stöttas med kompetensinsatser från kommunen. Lärarna beskriver att man får mycket stöttning som nyanställd eller obehörig lärare, men känner inte till något system för detta. Dock vet de att kommunen anordnar träffar för obehöriga lärare och att obehöriga lärare kan få en mentor och få stöttning vid bedömning. Rektorn beskriver att obehöriga eller nyexaminerade lärare får en mentor första anställningsåret. I uppdraget som mentor för en obehörig lärare ingår hjälp med bedömning. Även specialläraren finns som ett stöd i bedömningsarbetet.

Granskningen visar vidare att skolenheten inte har något strategiskt jämställdhetsarbete. Gällande jämställdhetsarbete säger rektorn att det inte sker någon uppföljning av hur lärarna arbetar med jämställdhet. Elevhälsan hänvisar till att de bemöter alla elever på samma sätt i till exempel hälsosamtalen. De säger vidare att de inte har tagit reda på huruvida pojkar och flickor blir likvärdigt bemötta. När det gäller förebyggande och främjande jämställdhetsarbete beskriver elevhälsan att det har varit ämne för samtal i olika sammanhang. Bland annat har pojkars och flickors talutrymme diskuterats. Elevhälsan beskriver att lärargruppen har diskuterat strategier och idéer men vet inte huruvida metoderna har tillämpats. Enligt lärarna har inte rektorn pratat med dem om jämställdhetsuppdraget och de kan inte beskriva något organiserat sätt genom vilket rektorn har följt upp bemötande av pojkar och flickor. Lärarna beskriver att de var och en arbetar med jämställdhet och att de pratar om det i klasserna särskilt i årskurs 6. Som exempel på jämställdhetsarbete beskriver lärarna också att skolenheten har haft besök av föreläsare från socialtjänst och en förening som driver en tjejjour. Dessa har arbetat praktiskt med samtal och frågeställningar i klasserna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionen granskning visar att rektorn inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Jämställdhetsuppdraget ur ett förebyggande och främjande perspektiv har diskuterats i personalgruppen. Dock har rektorn inte initierat något arbete eller följt upp huruvida alla elever har samma förutsättningar oavsett könstillhörighet.

Skolors arbete med jämställdhet ingår i skolans värdegrund och demokratiuppdrag. Av läroplanen framgår att: "Skolan ska aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt".

Skolinspektionen rekommenderar att rektor inleder ett arbete för att skapa ett strategiskt jämställdhetsarbete på Timmele skola. Rektorn behöver försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Varje lärare ska här särskilt verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. För att det ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär.

Utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar gällande kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmonster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Även kunskapsresultat för pojkar och flickor fördelat på olika årskurser och hur elever svarar på Skolinspektionens enkät kan ge insyn i jämställdhetsarbetet på skolan. Rektor bör ställa sig frågan om det finns mönster på skolan som tyder på att särskilt pojkar eller särskilt flickor "drabbas" i utbildningen utifrån könstillhörighet? Rektor bör också följa upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, att undervisa om jämställdhet tas tillvara och

att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det kan även handla om att följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Rektor behöver följa upp att lärarna, i alla ämnen, arbetar med jämställdhetsperspektiv i sin undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen till stor del främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är vanligen målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Eleverna görs också delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande, även om det arbetet kan utvecklas för att göras på i alla klasser. Däremot visar granskningen att skolenheten behöver utveckla arbetet med att anpassa undervisningen till aktuell elevgrupp så att undervisningen stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling och utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Nedan följer Skolinspektionens bedömning kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att undervisningen på skolenheten innehåller variation, fokuserar på mål och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Eleverna beskriver att det finns variation i undervisningen på så sätt att de kan få arbeta enskilt, i par och i större grupper. Modellen EPA (enskilt, par, och alla) används av lärarna, vilket såväl lärare som elever och elevhälsa beskriver. Lärarna beskriver att de i arbetet med variation gör en stegring utifrån elevernas mognad. De observerade lektionerna gav exempel på strukturerade lektioner med varierade arbetssätt. Lektionerna innehöll till exempel högläsning, filmvisning, informationssökning, och arbete i övningsböcker. Eleverna beskriver att lärarna pratar om syfte och mål och säger att nya kapitel inleds med att lärarna går igenom målen och vad man ska kunna på sikt. I intervju med lärarna beskrivs att de arbetar kring mål och syfte och att det diskuteras i lärarkollegiet.

Lärarna beskriver emellertid att det varierar i vilken utsträckning det görs och det varierar i gruppen på vilket sätt man arbetar med målen. Elevhälsans uppfattning är att lärarna inleder lektionerna med att tala om målen för lektionen, men är inte säkra på om det är ett uttalat arbetssätt på skolan. Rektorn beskriver att lärarna behöver utveckla undervisningen så att mål och syfte blir tydligare för eleverna. Rektorn har pratat med lärarna om detta och önskar att de ska prata om mål och syfte vid varje lektion. Elevhälsan är involverad i samtal med lärarna kring strategier för att hjälpa elever att komma igång och bibehålla engagemang och lyfter fram paus, gymnastik, kost och att lägga undan mobiltelefonen som viktiga delar för detta. Lärarna beskriver att de för att få eleverna att bibehålla motivationen försöker vara positiva och ger eleverna positiv feedback på saker de klarar av. Lärarna beskriver vidare att de vid planering tar i beaktande vad eleverna är intresserade av. Detta för att motivera dem.

Granskningen visar vidare att eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande men att det kan göras på ett mer likvärdigt sätt. Skolinspektionens lektionsobservationer gav några exempel på delaktighet i form av frågor för reflektion och självskattning av arbetsinsats. En grupp elever beskriver att de kan få göra självskattning under lektioner. Det kan röra hur de har arbetat, hur de har varit uppmärksamma och hur de har bidragit till studieron. De kan också få svara på frågor om vad de tycker om ämnena. Några elever är däremot av uppfattningen att de inte får utvärdera hur det har gått. Eleverna beskriver att lärarna frågar om eleverna är nöjda med en uppgift när den är gjord, men att de inte får frågor om vilka typer av uppgifter de vill ha. Lärarna beskriver att de erbjuder alternativa arbetssätt eftersom alla elever inte klarar att arbeta på samma sätt. Rektorn beskriver att enheten inte har haft fokus på elevernas möjlighet att reflektera och på elevernas delaktighet i det egna lärandet. Rektorns bild är att eleverna inte är delaktiga mer än i planering av redovisning och vilka områden de ska fördjupa sig i när de arbetar. Eleverna beskriver att de får veta vid utvecklingssamtal hur de ligger till, men är osäkra på hur de får veta det i den dagliga undervisningen. De är också osäkra då det gäller huruvida de får hjälp att sätta mål eller utvärdera hur de tycker att det har gått.

I granskningen framkommer att personalen på skolenheten i större utsträckning behöver arbeta för att stimulera och utmana eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Rektorn beskriver att arbetet med att individanpassa undervisningen för de elever som nått långt i sin kunskapsutveckling inte fungerar som det ska. Det är ett generellt utvecklingsarbete som måste göras på skolnivå och det handlar, enligt rektorn, om att utveckla undervisningen för att alla ska få möjlighet att nå så långt som möjligt. Rektorn har därför initierat en dialog med pedagogerna om att lärarna behöver höja sina förväntningar på eleverna och låta eleverna redan tidigt träna på det som krävs för högre betyg. Elevhälsan beskriver att kunskapsutveckling

har diskuterats även med en annan skola. De beskriver också målet som satts på skolan för att säkerställa att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att nå kunskapskraven för hela betygsskalan. För elever i behov av särskilt stöd finns tydliga rutiner. I såväl rektorns beskrivning som i beskrivningar från elever, lärare och elevhälsa framkommer en bild av att personalen är väl medveten om de elever som behöver extra stöd.

Hur skolan arbetar med de elever som vill nå högre betyg är inte lika tydligt. I intervju och dokumentation som inkommit inför granskningen är det också det som lyfts fram som något som behöver utvecklas. Uppfattningen om huruvida man kan få en svårare uppgift för att utmanas i sitt lärande varierar bland eleverna. Några av elevernas uppfattning är att lärarna tar reda på vad eleverna kan och anpassar undervisningen därefter. I elevintervjuer framgår att lärarna först och främst hjälper de som efterfrågar det, men att de som kommit långt får klara sig själva. Eleverna är osäkra på hur lärarna hjälper dem att nå så långt som möjligt. När det gäller att få hjälp utifrån varje enskild individs behov exemplifierar eleverna detta med att de som inte kan arbeta i samma tempo kan få stöd. Exempel på utmanande uppgifter som eleverna uppger är att arbeta vidare i läroboken och att det finns möjlighet att få läxhjälp efter skolan. Eleverna säger samtidigt att lärarna uppmuntrar dem att nå dit de vill och att lärarna kan hjälpa dem med idéer på uppgifter som gör att de blir bättre. Observationer visade också exempel på bildstöd för att förstärka tydligheten samt en övning som möjliggjorde för eleverna att arbeta på olika nivåer. Elevhälsan beskriver att individanpassning sker med hjälp av olika material och bildstöd. Eleverna kan få olika läxor och kan till exempel få en anpassad placering i klassrummet. I arbetet med detta ingår även vårdnadshavare. Specialläraren hjälper lärarna med vilka verktyg som kan användas. Hen beskriver att materialet eleverna har kan se lika ut, men ha något olika innehåll. Lärarna beskriver att de anpassar sig till varje elevs behov genom att pröva, utvärdera och pröva nytt. I kollegiet samtalar lärarna kring hur de kan möta eleverna. De beskriver att det finns en risk att undervisningen anpassas till de elever som inte nått så långt i sin kunskapsutveckling och att de elever som har det och behöver utmaning då inte får det. För att möta de elever som behöver utmaning samtalar lärarna med vårdnadshavare och med lärare i högre årskurser. Lärarna tar fram extramaterial i samråd med eleverna. Någon lärare förbereder olika alternativ som eleverna kan välja, något lättare och något svårare. Att utmana eleverna beskriver lärarna som svårt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen anpassas så att alla elever stimuleras och utvecklas, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att skolenheten behöver utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling och utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. I såväl dokumentation inför granskningen och i intervju med elever, lärare och rektor framkommer att det finns tydliga rutiner för arbetet med elever som behöver extra stöd. Det är däremot inte lika tydligt hur man arbetar för att elever ska nå så långt som möjligt.

Av 1 kap. 4 § i skollagen och 5 kap. 2 § i skolförordningen framgår att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Enligt läroplanen (Lgr 11, kap. 2.2) ska läraren arbeta för att elever ska stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder fortsätter och fördjupar arbetet med att se till att undervisningen på Timmele skola stimulerar och utvecklar alla elever, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionens ämnesgranskningar visar att undervisningens svårighetsgrad många gånger läggs på en medelnivå, lika för alla elever. För elever som är extra intresserade och nyfikna kan det innebära att undervisningen inte blir tillräckligt utmanande eftersom de tenderar att få göra mer av samma – skriva mer än de andra i en uppgift eller arbeta med något helt annat när de väntar in att övriga elever i klassen ska bli färdiga. När det gäller högpresterande elever har Skolverket bland annat dragit slutsatsen att dessa elever bör få arbeta med att förstå ett avancerat innehåll, med stöd från läraren. Skolverket drar samtidigt också slutsatsen att det inte finns några specifika undervisningsmetoder som är unika för just högpresterande elever. Centralt är att lärarna skapar en flexibel undervisning, där alla elever – oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutvecklings – får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter deras förutsättningar.

Undervisningen ska alltså innehålla en tillräcklig svårighetsgrad för att det ska vara stimulerande och utmanande för alla elever. En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta anses i sin tur främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen. Rent konkret handlar det om att som lärare

erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan för elever, att extra uppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande. Forskning visar att det centrala är att eleverna utmanas på en nivå strax ovanför sin nuvarande förmåga för att lärande ska äga rum. Detta ställer krav på såväl tankemässiga utmaningar som på lärarstöd under lektionstid. Lärande ska ske så att det utmanar alla elever oavsett vilken nivå de befinner sig på. Om utmaningarna blir för få sker inget lärande och eleverna tappas ofta intresse och motivation. Om kraven istället blir för höga och stödet för begränsat riskerar eleverna att bli frustrerade och ge upp. På Timmele skola har personalen påbörjat ett arbete och har förhoppningen att den digitala lärplattformen är något som ska möjliggöra individanpassning i större utsträckning. Det kan vara ett verktyg i arbetet med att öka svårighetsgraden för de elever som behöver ytterligare utmaning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att skolenheten har ett samlat och medvetet arbete gällande trygghet och studiero. Personalen på skolenheten arbetar förebyggande och vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö och det finns ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet. Nedan följer Skolinspektionens bedömning kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero på Timmele skola. Enligt observationer och intervjuer framgår att det finns strategier för att skapa och bibehålla studieron. I intervju med elever och lärare beskrivs att skolan har arbetat medvetet för att studieron ska bli bättre och att den också har blivit det. Eleverna beskriver strategier som de uppfattar gör att de får studiero. Exempel på sådana strategier är att dela upp klassen i två och att ge eleverna möjlighet sätta sig någon annanstans och arbeta. Eleverna beskriver också ordningsregler som att de inte ska prata rakt ut när de behöver hjälp. De säger vidare

att de förväntas räcka upp handen när de behöver hjälp och att läraren då hjälper dem. Om eleverna inte följer reglerna säger läraren till och kan till exempel ta ett samtal med en elev i korridoren. Elevhälsan berättar att personalen i syfte att skapa studiero arbetar för en bra struktur på skoldagen och ger exemplet att det finns ett arbetssätt på skolan där lärarna tar emot eleverna på morgonen och går igenom skoldagen med dem. De beskriver att lärarna skapar samsyn genom dialog kring studiero. Lärarna beskriver att det finns en förväntan utifrån fastställda rutiner att eleverna ska involveras i arbetet med att ta fram ordningsregler och att de ska ha en tydlighet i såväl undervisning som ledarskap i klassrummet för att skapa studiero. I arbetet med att skapa studiero tipsar lärarna varandra om olika sätt att starta lektioner, olika sätt att få elevernas uppmärksamhet och olika fysiska saker som kan tillföras miljön. Lärarna beskriver också hur de uppmuntrar eleverna för att göra tydligt när det fungerar bra och är studiero. Rektorn beskriver att som ett led i arbetet med att leda och styra arbetet med studiero går elevhälsan en utbildning via Specialpedagogiska skolmyndigheten. Det gemensamma arbetet för studiero sker enligt rektorn genom ett kommunövergripande utvecklingsarbete, PALS, vilket är i en inledande fas. Rektorn för även samtal med den pedagogiska personalen om den kultur som råder på skolan. Enheten har också genomfört värdegrundsarbete i samarbete med socialtjänsten i kommunen (Individ- och familjeomsorg). Arbete som har gjorts är till exempel att en klass fått coaching av kurator. De har gjort enkäter och arbetat med att läraren har fått visa hur eleverna förväntas göra när de är i klassrummet. Klass- och elevråd beskrivs också som ett sätt att göra eleverna delaktiga i studieron. Något som skulle kunna utvecklas gällande arbetet med att främja studiero är att se till att arbetet ger effekt i alla klasser. I intervju med elever på enheten beskrivs hur studieron kan variera och att det är beroende av lektioner och lärare och ämne. Bland de intervjuade eleverna varierar även uppfattningen angående huruvida de har varit involverade i att ta fram ordningsregler. Såväl elever som lärare beskriver dock att ett medvetet arbete med studieron sker och genom att fortsätta det arbetet och intensifiera det kan det möjliggöra att alla klassrumsmiljöer präglas av studiero.

Granskningen visar vidare att skolenheten arbetar medvetet för att skapa trygghet på skolan. Arbetet bygger på kartläggning och analys av tryggheten. Trygghet och studiero följs upp av kommunen och elever på enheten berättar att de får fylla i enkäter om tryggheten på skolan. Rektorn beskriver att de har flera sätt att kartlägga tryggheten på enheten. Detta görs via elevhälsa, trygghetsteam, klasskonferenser, klass- och elevråd, enkäter till elever och vårdnadshavare, utvecklingssamtal med elever samt rapporter gällande tillbud. Vidare beskriver rektorn att signaler angående tryggheten på skolan fångas upp med hjälp av dialog med vårdnadshavare och ett

system med en whiteboardtavla som de olika arbetslagen delar. Som en insats för att främja trygghet på rasterna har vuxenstyrda rastaktiviteter införts. Detta beskrivs i såväl skolenhetens kvalitetsrapport som intervjuer med elevhälsa, lärare och rektorn. Rastaktiviteterna är ett sätt att skapa en trygg miljö på skolgården och att öka studiero i klassrummen. Eleverna beskriver att det är bra och tryggt på rasterna. De berättar att det finns många rastvakter och att det alltid finns någon vuxen i närheten. Det finns andra elever som eleverna berättar att de är rädda för men säger samtidigt att lärarna ingriper om något sker med dessa elever och att de håller sig borta från eleven de är rädda för. Att säga åt den som gör något mot andra, är den strategi eleverna beskriver att lärarna har för att bibehålla trygghet. De säger också att de upplever att de flesta elever har någon vuxen de kan vända sig till på skolan. Lärarna beskriver ytterligare strategier för att främja tryggheten såsom faddergrupper och aktiviteter som hela enheten gör tillsammans. Rektorn beskriver att utifrån undersökningar som gjorts på skolenheten ser hen att eleverna upplever att de är trygga men ser också att det finns elever som på grund av dåligt mående kan sprida otrygghet. Därför arbetar lärarna med att bygga relationer med dessa elever och hitta strategier de kan använda tillsammans med eleverna när de känner sig otrygga eller utagerande. Lärare och elevhälsa berättar att de gör trygghetsvandringar tillsammans med elever varje år. På så sätt kan områden på skolan där elever känner sig mindre trygga identifieras. I elevhälsan arbetar man med tryggheten genom skolsköterskans hälsosamtal med varje elev och elevhälsan berättar att det trygghetsteam som finns kommer att träffas oftare. Elevhälsan upplever att elever vågar vända sig till de vuxna på skolan och att klimatet är gott.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn i viss mån skapar förutsättningar för likvärdighet i bedömning och betyg. Detta då rektorn analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och terminsbetyg. Utifrån dessa analyser för rektorn diskussioner med enhetens lärare. Rektorn uttrycker visserligen att det finns en likvärdighet i lärarnas bedömningar men säger samtidigt inte till att lärarna använder

sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar eller att lärarna har förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Nedan följer Skolinspektionens bedömning kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg och därefter för en diskussion med lärarna om det som framkommit. I sin analys av enhetens resultat och betygsättningen beskriver rektorn att det har funnits en kultur av att det räcker med lägre betyg, men att hen nu ser att lärarna använder hela betygsskalan. Som ett led i utvecklingsarbetet avseende detta har rektorn haft dialoger med den pedagogiska personalen om att undervisningen ska ligga på en sådan nivå att eleverna även kan nå på de högre betygsstegen. Resultat av utvecklingsarbetet stäms av vid en klasskonferens under höstterminen samt utifrån dokumentation i skolans lärplattform som lärarna förväntas göra under höst- och vårtermin. Lärplattformen används kontinuerligt av lärarna för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling och den lärplattformen beskrivs som ett verktyg i arbetet med betyg och bedömning. Den digitala plattformen skolan använder används av lärare och rektor så att rektorn kan följa upp arbetet och se statistik över lärarnas bedömningar. Rektorn har en dialog med lärarna om det som framkommer. Utifrån resultat på nationella prov och terminsbetyg får lärarna göra en analys och därefter delge rektorn vilka åtgärder de planerar vidta efter det som framkommit i analysen. Lärarna har även suttit tillsammans och samtalat om resultaten. Rektorn beskriver att det finns en likvärdighet i lärarnas bedömningar och att analysen av förhållandet mellan nationella prov och terminsbetyg visar en samstämmighet mellan dessa.

Granskningen visar vidare att rektorn inte ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn ger heller inte lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Rektorn berättar att hen inte ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Vid rättning av nationella prov i årskurs 6 finns en möjlighet till samrättning tillsammans med alla skolor i kommunen i vilken skolans lärare deltar. I årskurs tre stöttar specialläraren lärarna vid rättning av nationella prov. Rektorn säger att det endast är sambedomningen av nationella prov som hen ser till att lärarna använder som metod men att det inte innebär att betygen kvalitetssäkras. Lärarna beskriver att de diskuterar bedömning mycket med varandra och att de kan vända sig till specialläraren för stöd i bedömningen. De beskriver dock att det finns lärare som är ensamma att undervisa i sina ämnen och då inte har möjlighet att diskutera bedömningar med någon. Enligt lärarna har de efterfrågat forum för likvärdig bedömning men säger att det varken finns något forum för likvärdig bedömning eller någon avsatt tid för ett sådant arbete, utan att det är upp till var och en av dem att det sker. Det utgår inte

heller som något specifikt uppdrag från rektorn om vilka metoder de ska använda sig av eller hur de ska arbeta för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt se till att lärarna använder sig av olika metoder i arbetet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte tillser att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn ger heller inte förutsättningarna för att kvalitetssäkra sina omdömen. I såväl rektorns som lärarnas beskrivning framkommer att strukturer för dessa delar inte har skapats av rektorn. Lärarna samtalar om bedömning, men det finns ingen avsatt tid för sådana diskussioner.

Av kapitel 1 § 9 och kapitel 3 § 14 i skollagen framgår att utbildningen ska vara likvärdig och att det är rektors ansvar att säkerställa att betyg sätts enligt skollagen och andra författningar.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett arbete för att ge lärarna på Timmele skola förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar. Betygsättning är en komplex praktik och för att lärare ska kunna göra professionella bedömningar behöver lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning på olika sätt och med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa dessa förutsättningar. Rektorn behöver se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Ibland behöver huvudmannen bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala. På Timmele skola används en digital plattform som verktyg för arbete med bedömning. Med hjälp av den och andra forum kan arbetet med kvalitetssäkring av bedömning utvecklas vidare.

Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av olika underlag kan förbättra likvärdigheten.

Sådana diskussioner kan ha både formativa och summativa syften. Det finns från forskning några faktorer som har visat sig gynna god sambedömning. En är när lärarna fokuserar på att analysera och diskutera konkreta elevexempel som representerar en stor bredd av prestationer och elever med olika bakgrund. En annan är när det finns en tydlig struktur för själva sambedömningssituationen (exempelvis fasta tider, lokaler och arbetsgång) och ett tydligt ledarskap i sambedömningsgrupperna som håller ihop diskussionerna. Ytterligare en är att olika åsikter får komma fram, alla i gruppen får komma till tals och avvikande uppfattningar ses som en tillgång snarare än som ett hinder. Även om det inte är belagt i forskning att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet, visar forskning att den samsyn som kan uppstå till följd av sambedömning till stor del beror på att lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer blir synliggjorda.

Likvärdighetsdiskussioner förs med fördel i arbetslag och ämnesgrupper. För att ytterligare öka kvaliteten i ett sådant arbete kan/ska även utbyte ske mellan skolor. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att läraren utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och främjar därmed en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. De nationella proven och bedömningsstöd är en del av detta arbete. På skolenheten förekommer det samtal mellan lärarna gällande bedömning. Det har funnits samarbete kring bedömning med en annan skola och det beskriver lärarna som utvecklande. På Timmele skola kan strukturen för sambedömning utvecklas och tydliggöras genom till exempel avsatt tid för sambedömningsgrupper. Detta för att säkerställa likvärdighet oavsett till exempel ämne och inkludera all pedagogisk personal.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Henrietta Adamsson Eryd

Föredragande
Signerat av: Henrietta Adamsson Eryd

I handläggningen av ärendet har även utredare Susanne Nordberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 september 2019. Besöket genomfördes av Henrietta Adamsson Eryd och Susanne Nordberg.

Timmele skola är en kommunal grundskoleenhet i Ulricehamns kommun. Skolenheten är belägen i Timmele, en ort ca 9 km från centralorten. Enheten Timmele skola har elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Förskoleklass ingår inte i granskningen. Läsåret 2019/20 har skolan 129 elever i årskurserna 1-6.